AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 23.12.2005
COM(2005) 700 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

a cápauszonyoknak a hajók fedélzetén történő leválasztásáról szóló 1185/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazásáról

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés ... 3

1. Háttér: Az 1185/2003/EK rendelet főbb rendelkezései ... 3

2. Az érintett időszakok és a nemzeti jelentéstételi követelményeknek való megfelelés 4

3. Általános helyzetkép arról, hogy az egyes tagállamok éltek-e az uszonyok fedélzeten történő leválasztására feljogosító különleges halászati engedélyek kiadásának lehetőségével ... 5

4. A cápauszonyok fedélzeten történő leválasztására feljogosító különleges halászati engedélyek kiadására vonatkozó információk és a kapcsolódó feltételek ... 6

4.1. A különleges halászati engedélyek száma és kiadásuk indokai ... 6

4.2. Az uszonyok súlya és a cápatestek súlya közötti összefüggés ... 7

4.3. A tagállamok által az uszonyok és a haltestek elkülönítve történő kirakodásának ellenőrzése céljára megfelelőnek ítélt dokumentáció – Közösségi kikötőkön kívüli kirakodások ... 7

5. Ellenőrzések és a különleges halászati engedéllyel rendelkező hajók megfelelésének felügyelete ... 8

6. A cápauszony-leválasztásra vonatkozó tilalmakkal kapcsolatos nemzetközi fejlemények ... 9

7. Következtetések ... 10

Melléklet A nemzeti jelentések beérkezése ... 12

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

a cápauszonyoknak a hajók fedélzetén történő leválasztásáról szóló 1185/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazásáról

Bevezetés

Egyrészt a cápauszony iránti élénk nemzetközi kereslet, másrészt a cápahús gyakran viszonylag alacsony szinten mozgó értéke és a hús hajón való tárolásának gyakorlati nehézségei ahhoz a gyakorlathoz vezettek, hogy a halászhajók által kifogott cápák uszonyait leválasztják és a hajón tartják, míg a cápa egyéb részeit visszadobják a tengerbe.

Ez a – „cápauszony-leválasztásként" ismert – gyakorlat a cápák nagy számban történő kiirtása, valamint a cápapopulációkra gyakorolt pusztító, a fenntartható fejlődéssel ellentétes hatások következtében növekvő aggodalmakat váltott ki nemzetközi és közösségi szinten.

A Tanács a Bizottság javaslata[1] alapján elfogadta az 1185/2003/EK rendeletet[2], amelynek célja az, hogy betiltsa az uszonyleválasztás gyakorlatát a közösségi vizeken és a világ bármely táján tartózkodó közösségi hajókon, elismerve ugyanakkor a cápahalászat jogszerűségének lehetőségét abban az esetben, ha a fogást teljes egészében hasznosítják.

A Bizottság ezennel általános jelentést terjeszt be az 1185/2003/EK rendelet alkalmazásáról a rendelet 6. cikkének megfelelően.

1. HÁTTÉR: AZ 1185/2003/EK RENDELET FŐBB RENDELKEZÉSEI

A legeredményesebb és legcélszerűbb módot az uszonyleválasztás betiltásának végrehajtására és a járulékos cápafogás vonzerejének csökkentésére a halászat során az uszonyok fedélzeten történő leválasztásának betiltása jelenti. Ennek logikus következményeként a cápák testéről leválasztott uszonyok fedélzeten való tárolása, át- és kirakodása szintén tilos. Ezek az általános tilalmak a rendelet 3. cikkében szerepelnek.

A cápák zsigerelésének és lefejezésének lehetősége dacára bizonyos halászatokban felmerülhet a cápauszonyok fedélzeten történő leválasztásának, illetve az uszonyok és a haltestek fedélzeten, elkülönítve történő feldolgozásának gyakorlati szükségessége, még akkor is, ha a hasított testet a hajón tartják (például a hosszú időn át a tengeren tartózkodó fagyasztóhajók esetében). Ilyen körülmények között a rendelet (4. cikk) lehetővé teszi a tagállamok illetékes hatóságai számára, hogy eltérjenek a fent említett általános tilalmaktól azáltal, hogy különleges halászati engedélyt bocsátanak ki, amely értelmében a fedélzeten történő leválasztás engedélyezett. A különleges halászati

---

[1] COM(2002)449 végleges, 2002.8.5.

[2] A cápauszonyoknak a hajók fedélzetén történő leválasztásáról szóló, 2003. június 26-i 1185/2003/EK tanácsi rendelet, HL L 167., 2003.7.4., 1. o.

engedély kibocsátásának azonban feltétele az, hogy az ilyen feldolgozás szükségessége kellően indokolt legyen, és a cápák valamennyi részét hasznosítsák.

Ezenkívül ilyen körülmények között a fogásból megtartott uszonyok súlya nem haladhat meg egy, a cápák hajón maradó egyéb részeinek megfelelően kiszámított referenciasúlyt. Az uszonyok súlya és a fogásból megtartott cápák egyéb részeinek súlya közötti megfelelési értéket a tagállamok állapítják meg a halászat típusának, a feldolgozás és a tárolás módjának, valamint a fajösszetételnek a figyelembevételével. Az esetleges visszaélések korlátozása érdekében azonban az uszonyok súlyának elméleti aránya soha nem haladhatja meg a cápafogás élősúlyának 5 %-át.

Ezenkívül a végrehajtás megkönnyítése érdekében a rendelet 5. cikke számos rendelkezést tartalmaz a nyomon követhetőségre, illetve a fogásokkal, a ki- és átrakodásokkal, valamint az értékesítéssel kapcsolatos, tökéletesített nyilvántartásokra vonatkozóan. Ilyen esetben az erre a célra megfelelőnek ítélt dokumentáció típusát is a tagállamoknak kell meghatározniuk. Ezenkívül a közösségi kikötőn kívüli kirakodások ellenőrzését az előzetes (a kirakodást legalább 72 órával megelőző) értesítés rendszerével erősítették meg.

Végül a rendelet 6. cikke előírja a tagállamok számára, hogy évente, legkésőbb május 1-jéig átfogó jelentést küldjenek a Bizottságnak a rendelet előző évi végrehajtásáról. A jelentésnek ki kell térnie arra, hogy miként ellenőrizték a rendeletben foglalt követelmények hajók általi teljesítését, és részleteznie kell különösen a kibocsátott különleges halászati engedélyek számát, a cápauszonyok és a cápatestek tömege közötti elméleti összefüggés megállapításának technikai alapját, valamint azt a dokumentációt, amely alkalmas a cápauszonyok, illetve a cápatestek elkülönített kirakodásának figyelemmel kísérésére. A tagállamok második éves jelentésének benyújtása után a Bizottságnak jelentést kell tennie az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a rendeletben foglalt rendelkezések megvalósulásáról és az e téren jelentkező nemzetközi fejleményekről.

2. AZ ÉRINTETT IDŐSZAKOK ÉS A NEMZETI JELENTÉSTÉTELI KÖVETELMÉNYEKNEK VALÓ MEGFELELÉS

Az 1185/2003/EK rendelet 2003. szeptember 2-án lépett hatályba. A tagállamok első, a 2003. évi végrehajtási időszakra vonatkozó jelentését – amely csupán a 2003. év utolsó szakaszára terjed ki – 2004. május 1-ig kellett benyújtani. A 2004. év egészét felölelő (illetve az érintett új tagállamok esetében a 2004. május 1-jétől kezdődő időszakra vonatkozó) második éves jelentés benyújtási határideje 2005. május 1. volt.

A tagállamok általában nem tartották be a jelentéstételi határidőt, és a Bizottság szolgálatai emlékeztető leveleket küldtek az érintett, „halászó” tagállamok többségének. Ezenkívül, noha e rendelet hatálya nagyon behatárolt, és a végrehajtásáról a Bizottságnak szolgáltatandó tájékoztatás meglehetősen röviden összefoglalható, további levelezésre volt szükség számos tagállammal egyes információk beszerzése érdekében (a nemzeti jelentések kézhezvételére és a tagállamokkal e tárgyban folytatott levélváltásokra vonatkozó további részletekért lásd a mellékletet).

Tekintettel arra, hogy az 1185/2003/EK rendelet 6. cikke előírja Bizottság számára, hogy legkésőbb 2006. január 1-jéig jelentést tegyen, ezen jelentés a tagállamoktól legkésőbb 2005. szeptember 30-ig beérkezett információk alapján készült.

Az említett időpontig öt tagállamtól nem érkezett be a 2004. évre vonatkozó nemzeti jelentés (Hollandia, Írország, Málta, Olaszország, Szlovénia). Egyes kérdéseket illetően a Bizottság szolgálatai kiegészítő információkat vártak 7 további tagállamtól.

3. ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP ARRÓL, HOGY AZ EGYES TAGÁLLAMOK ÉLTEK-E AZ USZONYOK FEDÉLZETEN TÖRTÉNŐ LEVÁLASZTÁSÁRA FELJOGOSÍTÓ KÜLÖNLEGES HALÁSZATI ENGEDÉLYEK KIADÁSÁNAK LEHETŐSÉGÉVEL

A 2003-as év érintett időszakában (a 13 érintett tagállam közül) két tagállam, nevezetesen Németország és Spanyolország adott ki a cápauszonyok fedélzeten történő leválasztására feljogosító különleges halászati engedélyeket. Spanyolország jelezte továbbá, hogy 2003 szeptemberében tájékoztatót küldött az érintett halászatok képviselőinek abból a célból, hogy megismertesse velük az 1185/2003/EK rendelet előírásait. A rendelet kihirdetését követően a portugál hatóságok is haladéktalanul tájékoztatták az érintett halászatokat a különleges engedély kérvényezésének szükségességéről. Ezenkívül Portugália előkészítette és bevezette az ilyen engedélyek kiadásának megszervezéséhez szükséges közigazgatási intézkedéseket is, de a gyakorlatban a nemzeti hatóságok egyetlen engedélyt sem tudtak kiadni 2003 végéig. E tagállam jelentésében már közölte azon szándékát, hogy a 2004-es évre különleges engedélyeket adjon ki.

A többi tagállam nem adott ki a cápauszonyok hajófedélzeten történő leválasztására feljogosító különleges engedélyeket[3]. Többségük azt jelentette továbbá, hogy nincs igény ilyen engedélyekre, vagy hogy nemzeti cápahalászatuk nem számottevő, vagy hogy a halászok egészben teszik partra a cápákat. E tagállamok egyike sem jelezte annak lehetőségét, hogy a jövőben esetleg különleges engedélyeket adna ki.

2004-ben az EU-15-ök érintett tagállamaira vonatkozóan bejelentett helyzet hasonló volt a 2003-ashoz, az általános helyzetben bekövetkezett egyetlen figyelemre méltó változást kivéve. E változás az Egyesült Királyságot érintette, amely abban az évben adott ki különleges halászati engedélyeket.

Ami az új tagállamokat illeti, Máltáról és Szlovéniából 2005. szeptember 30-ig nem érkezett be a 2004. évre vonatkozó jelentés. A lengyel hatóságok jelezték, hogy nem adtak ki különleges engedélyeket a cápauszonyok fedélzeten történő leválasztására. A Ciprus, Észtország és Lettország által közölt infromációk arra utaltak, hogy ezek a tagállamok sem adtak ki ilyen engedélyeket, de a fent említett időpontban a Bizottság szolgálatai még megerősítő válaszokra vártak. Az e tagállamok által megemlített legfontosabb tényező vagy a cápafogás hiánya volt, vagy pedig az, hogy a cápák általában a járulékos fogás részét képezik, és egészben rakodják ki őket. Litvánia megemlítette, hogy 2004 az átmenet éve volt a csatlakozás után, és erre az évre nem

[3] Az Olaszország által a 2003. év tekintetében szolgáltatott tájékoztatás szerint nem volt igény ilyen engedélyre. Ezidáig azonban nem érkezett válasz a Bizottság azon kérésére, hogy erősítsék meg azt a tényt, miszerint nem került sor különleges engedélyek kiadására.

adtak ki különleges engedélyt. A 2004. évi litván jelentés azonban már azt is jelezte egyben, hogy az egyetlen, célzottan cápahalászattal foglalkozó és a fogást általában Vigóban kirakodó hajó 2005-re különleges engedélyt kapott.

4. A CÁPAUSZONYOK FEDÉLZETEN TÖRTÉNŐ LEVÁLASZTÁSÁRA FELJOGOSÍTÓ KÜLÖNLEGES HALÁSZATI ENGEDÉLYEK KIADÁSÁRA VONATKOZÓ INFORMÁCIÓK ÉS A KAPCSOLÓDÓ FELTÉTELEK

Ez a fejezet részletezi az azon tagállamok által nyújtott tájékoztatást, amelyek 2003–2004-ben éltek az 1185/2003/EK rendelet által biztosított lehetőséggel, és különleges halászati engedélyeket adtak ki egyes hajóiknak annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a cápauszonyok fedélzeten történő leválasztását.

4.1. A különleges halászati engedélyek száma és kiadásuk indokai

2003-ban a német hatóságok három hajó részére állítottak ki különleges engedélyt, a hajótulajdonos nyilatkozata alapján, miszerint a fedélzeten történő feldolgozás szükséges, és a cápák valamennyi részét hasznosítják. A feltüntetett adatok szerint e hajók elsősorban az ír vizeken folytatták tevékenységüket, és általában Spanyolországban rakodtak ki. 2004-es jelentésében Németország közölte, hogy az előző évivel megegyező eljárást alkalmazta 2004-ben is a különleges halászati engedélyek ugyanezen három hajó részére történő kiadása során. Egy – kiegészítő információk iránti kérésre adott – későbbi válaszában azonban Németország jelezte, hogy két további hajó számára is bocsátott ki különleges engedélyt 2004-ben, ötre emelve ezzel az érintett hajók számát.

Spanyolország 2003-ban 182 különleges engedélyt bocsátott ki, valamennyit felszíni horogsoros hajó számára. Összesen 90 engedélyt adtak ki a spanyol vizeken folytatott halászat, és 86-ot a nemzetközi vizeken folytatott halászat esetében. Hat engedélyt bocsátottak ki a kísérleti halászattal foglalkozó hajók számára (a VIIIa., b., c. és d. területen). 2004-ben 198 különleges engedélyt adtak ki spanyol vizeken halászó felszíni horogsoros hajók (99), nemzetközi vizeken halászó felszíni horogsoros hajók (91), egy, a spanyol vizeken halászó nyílt tengeri horogsoros hajó és kísérleti halászatok (7) számára. A jelentések nem tüntették fel a különleges engedélyek szükségességének indokait.

Portugália 2003 végéig egyetlen engedélyt sem bocsátott ki, 2004-ben azonban 11 különleges engedélyt adott ki horogsort alkalmazó (és kardhalak, illetve mélytengeri cápafajok halászatával foglalkozó) hajóknak. Ezeket az engedélyeket kizárólag az alábbi feltételek mellett bocsátották ki: nyilatkozat a hajó részéről arról, hogy megfelelő kapacitással rendelkezik a cápák valamennyi részének hasznosítására, a hajón történő feldolgozás szükségességének megindokolása (kereskedelmi vagy tárolással kapcsolatos okok), valamint a hajón történő feldolgozásra vonatkozó megfelelő egészségügyi engedély meglétének ellenőrzése.

Az egyesült királysági hatóságok 2004-ben 20 különleges halászati engedélyt adtak ki a cápauszonyok hajófedélzeten történő leválasztására vonatkozó általános tilalom alóli eltérés engedélyezése céljából. Ezt a szempontot és különösen az ilyen engedélyek iránti igények indokait illetően azonban a nemzeti jelentés nem tartalmazott további adatokat.

4.2. Az uszonyok súlya és a cápatestek súlya közötti összefüggés

A négy tagállamban, amelyek 2003-ban és/vagy 2004-ben különleges engedélyt adtak ki, az 5 %-ban meghatározott elméleti maximális arányt (az uszonyok súlya a cápák élősúlyához viszonyítva) alkalmazták.

Spanyolország és Portugália azonban úgy ítélte meg, hogy az élősúly legfeljebb 5 %-ában meghatározott arány nem felel meg teljesen a nemzeti halászata valós tényeinek. Jelentésükben a spanyol hatóságok hivatkoztak az ICES egyik munkacsoportja[4] előtt bemutatott eredményekre, és rámutattak, hogy célszerű lenne halászatonként különböző szinteket megállapítani. Portugália adatokkal szolgált az uszonyok súlya és az élősúly közötti arányra vonatkozóan a közép-kelet-atlanti térségben (az Azori-szigetek vizein) halászó horogsoros hajók által kifogott kékcápák tekintetében. Az ezen arány alapján nyert adatok (amelyeket az ICCAT – az Atlanti Tonhal Védelmére Létrehozott Nemzetközi Bizottság – 2004-es ülésén is bemutattak) azt jelezték, hogy a portugál helyzetnek a 6,6 %-os arány felelne meg.

Portugália kivételével, amely a 2003-ban ellenőrzési célokra a gyakorlatban alkalmazott arányról (a tisztítás utáni súly 12 %-a) is közölt adatokat, a tagállamok nem szolgáltattak további információkat az uszonyok és a testek súlya közötti összefüggésről (különösen arról az átváltási tényezőről, amely ellenőrző hatóságaik rendelkezésére állt annak gyakorlatban történő megállapítására, hogy az uszonyok és a fedélzeten tartott hasított testek feldolgozott részeinek aránya megfelel-e a cápák élősúlyára alapozott, 5 %-os elméleti aránynak).

Az Egyesült Királyság úgy ítélte meg, hogy nem áll rendelkezésre elegendő adat az 1185/2003/EK rendelet alapján engedélyezett maximális arányszám megváltoztatásához. Tekintettel a cápahalászata jelentőségére és a nemzeti hajói működésének módjára, Németország arányossági és költségkorlátozási okokkal indokolta azt, hogy nem folytatott a cápauszonyok és -testek közötti elméleti összefüggés megállapítására szolgáló technikai alap biztosítását célzó tudományos kutatásokat.

4.3. A tagállamok által az uszonyok és a haltestek elkülönítve történő kirakodásának ellenőrzése céljára megfelelőnek ítélt dokumentáció – Közösségi kikötőkön kívüli kirakodások

A Spanyolországban, elkülönítve történő kirakodások esetében a spanyol (vagy közösségi) hajóktól ellenőrzés céljából bekért dokumentáció a hajónaplót, a ki-/átrakodási nyilatkozatot, az értékesítéssel összefüggő dokumentumokat és a különleges engedélyt foglalta magában. Nem európai uniós hajók esetében a spanyol ellenőrző hatóságok által bekért dokumentáció a hajórakomány-jegyzéket, valamint a halászatra és az értékesítésre vonatkozó valamennyi dokumentumot tartalmazta. A spanyol hatóságok 2004-es jelentésükben megemlítették azt is, hogy kidolgozás alatt áll egy miniszteri rendelet, amelynek célja egy különleges fogási nyilvántartás létrehozása az olyan, 10 méter alatti hajók tekintetében, amelyek részesülhetnek a különleges halászati engedély előnyeiből (és amelyekre nem vonatkoznak a hajónaplóval kapcsolatos általános követelmények). Ez az új rendelet részleteket is nyújt az efféle ellenőrzéseket illetően.

[4] A Nemzetközi Tengerkutatási Tanács 2003 (ICES) *Elasmobranchii* alosztályba tartozó halak halászatával foglalkozó munkacsoportja

Az éves jelentések nem tartalmaztak információkat arra nézve, hogy az uszonyok és a haltestek külön kikötőkben, elkülönítve történő kirakodásának gyakorlata milyen mértékben lehet elterjedt az egész fogás egyszerre történő kirakodásának gyakorlatához képest.

Portugália 2003-ban közölte, hogy nem tart szükségesnek semmiféle további specifikus dokumentációt, mivel az érintett flotta nem folytat elkülönített kirakodásokat. A 2004. év tekintetében megerősítették, hogy nem került sor cápauszonyok és -testek elkülönítve történő ki- vagy átrakodására.

Az egyesült királysági hatóságok nem engedélyezték az uszonyok és a hasított testek egyéb részeinek elkülönítve történő kirakodását (mivel a 2004-ben kiadott, a cápauszonyok fedélzeten történő leválasztására feljogosító különleges halászati engedélyek előírták, hogy az uszonyokat és a haltesteket egyidejűleg kell kirakodni).

Németország nem közölte egyértelműen, hogy előfordul-e az uszonyok és a cápatestek elkülönítve történő kirakodása. Mivel azonban a német lobogó alatt közlekedő hajók cápafogásának gyakorlatilag teljes egészét valamely másik tagállamban rakodták ki, a német hatóságok jelentéseikben hangsúlyozták a más tagállamok által lefolytatott ellenőrzésekre való támaszkodás szükségességét.

Ami a cápáknak a különleges halászati engedéllyel rendelkező hajók által, a Közösség területén kívül történő esetleges kirakodását illeti, Portugália jelentette, hogy cápafogásának egy kis részét Fokvárosban rakodták ki, de további megjegyzéseket nem fűzött ehhez a kérdéshez (illetve közelebbről az 1185/2003/EK rendelet által az ilyen esetekre előírt előzetes értesítési rendszernek való megfeleléshez vagy e rendszer működéséhez). Egyes, Németország által nyújtott kiegészítő információk szerint a cápauszonyok fedélzeten történő leválasztását megengedő különleges halászati engedéllyel rendelkező német hajók nem rakodják ki a cápákat a közösségi kikötőkön kívül. 2005. szeptember 30-án a Bizottság szolgálatai további információkat vártak e kérdéssel kapcsolatban Spanyolországból és az Egyesült Királyságból.

5. ELLENŐRZÉSEK ÉS A KÜLÖNLEGES HALÁSZATI ENGEDÉLLYEL RENDELKEZŐ HAJÓK MEGFELELÉSÉNEK FELÜGYELETE

Első éves jelentésében a legtöbb tagállam alig vagy egyáltalán nem közölt adatokat a hajók rendeletnek való megfelelésének felügyeletéről és az ellenőrzések eredményeiről, szükségessé téve azt, hogy a Bizottság szolgálatai kiegészítő információkat kérjenek be.

Úgy tűnik, hogy az ellenőrzésekre általában a szokásos vizsgálatok részeként és a halászati ágazatban megszokott ellenőrzési eljárásoknak és gyakorlatoknak megfelelően került sor (azaz a kirakodásokkor, a fedélzeten, vagy az előírt dokumentáció alapján, részben a gyakorlati lehetőségektől függően).

Egyetlen hajó tengeren lefolytatott ellenőrzését leszámítva a német hatóságok arról tájékoztatták a Bizottság szolgálatait, hogy a cápauszony leválasztására feljogosító különleges halászati engedéllyel rendelkező hajók általában a német joghatóság alá tartozó vizeken kívül halásztak (főként ír vizeken, amelyekre a német ellenőrök hatásköre nem terjed ki), és közvetlenül Spanyolországban rakodták ki a fogást. Így az

ellenőrzéseket csupán a dokumentáció alapján tudták végrehajtani. Németország hangsúlyozta azt a tényt is, hogy ilyen esetben (a halászati tevékenységek vagy a kirakodások alatti) ellenőrzéseknek a másik tagállamok illetékes hatóságai által tett intézkedésekre kell támaszkodniuk.

Ami az ellenőrzések eredményét illeti, a különleges halászati engedélyt ki nem bocsátó tagállamok a 2003–2004-es időszakban nem tapasztalták az 1185/2003/EK rendelet semmiféle megsértését. Konkrétan az uszonyleválasztás gyakorlatának egyértelmű esetei (pl. cápauszonyokat tartalmazó dobozok felfedezése, a hasított test megfelelő részei nélkül) nem fordultak elő. A 2004-es évre vonatkozóan néhány jogsértést jelentettek a különleges halászati engedéllyel rendelkező hajókkal kapcsolatban. Ezek a jogsértések a nyilvántartási követelmények teljesítésének elmulasztásával vagy az uszonyok súlya és a hajón tartott hasított testek súlya közötti összefüggés maximális arányszámának túllépésével függtek össze.

Konkrétan ez az alábbiakat jelenti: Németország jelezte, hogy egy esetben közigazgatási jogsértési eljárást indított amiatt, hogy elmulasztották a leválasztott cápauszonyok súlyát feljegyezni a nyilvántartásba. Portugália jelentésében megemlítette, hogy nehézségeket tapasztalt a cápauszonyok elkülönített nyilvántartási eljárását illetően, különösen a fagyasztóhajók tulajdonosai részéről, akiket figyelmeztető értesítésben kértek fel arra, hogy orvosolják ezt a helyzetet. A kirakodáskor ellenőrzött halászhajók dokumentációjának vizsgálata nem derített fényt semmiféle jogellenes helyzet fennállására. Spanyolország azt jelentette, hogy 2004-ben 119 vizsgálatra került sor olyan horogsoros hajókon és fagyasztóhajókon, amelyek fedélzetükön cápafogást szállítottak, és e vizsgálatok (a felderített 33 jogsértésen belül) három olyan szabálysértést tártak fel, mikor nem tartották be az 1185/2003/EK rendelet által az élősúly legfeljebb 5 %-ában megállapított arányra vonatkozó előírást.

6. A CÁPAUSZONY-LEVÁLASZTÁSRA VONATKOZÓ TILALMAKKAL KAPCSOLATOS NEMZETKÖZI FEJLEMÉNYEK

Az 1185/2003/EK rendelet által a cápauszony-leválasztási gyakorlatok tekintetében megállapított tilalom hatálya a közösségi vizeken folytatott halászat valamennyi típusára és a nem közösségi vizeken halászó valamennyi közösségi hajóra kiterjed. Mivel a Közösség politikája arra irányul, hogy egyforma elkötelezettséget tanúsítson az állomány megőrzése iránt mindenütt, ahol halászhajói tevékenykednek, a Közösség proaktív magatartást tanúsított az uszonyleválasztási gyakorlatok betiltását célzó intézkedések operatív nemzetközi fórumok – nevezetesen a regionális halászati szervezetek – által történő elfogadásának előmozdítása iránt.

Ennek eredményeként az utóbbi két évben számos regionális halászati szervezet elfogadta az uszonyleválasztási gyakorlatok betiltását közösségi javaslat alapján (és más felek együttes támogatásával). 2005. szeptember 30-ig ezek a regionális halászati szervezetek a következők voltak:

- az Atlanti Tonhal Védelmére Létrehozott Nemzetközi Bizottság (ICCAT)[5],

- az Amerika-közi Trópusi Tonhalbizottság (IATTC)[6],

- az Indiai-óceáni Tonhalbizottság (IOTC)[7] és

- az Északnyugat-atlanti Halászati Szervezet (NAFO)[8].

7. KÖVETKEZTETÉSEK

A rendelet alkalmazására vonatkozóan a tagállamok által a Bizottság rendelkezésére bocsátott információk nem minden esetben voltak ugyan hiánytalanok, összességében mégis megerősítik, hogy a rendelet eléri általános céljait.

Úgy tűnik, hogy az uszonyleválasztás, vagyis az a gyakorlat, miszerint a cápáknak csupán az uszonyait tartják meg, a testüket pedig visszadobják a tengerbe, nem volt nagymértékben elterjedt a közösségi halászatokban a rendelet hatálybalépése előtt (néhány tagállam már korábban betiltotta az efféle gyakorlatokat), és e rendelet célja elsősorban az volt, hogy megelőzze az ilyen gyakorlatok esetleges kialakulását.

A várakozásoknak megfelelően e rendeletnek az európai flottákat érintő gyakorlati következményei meglehetősen korlátozottak és elsősorban adminisztratív jellegűek (különleges engedélyek illetékes hatóságok által történő kibocsátása, valamint a nyomon követhetőség fokozása céljából kiegészítő dokumentumok bekérése egyes halászoktól). Az efféle következmények főként egyes tagállamok felszíni horogsoros halászflottáit érintik, és a magukra a halászati tevékenységekre gyakorolt hatásuk korlátozott.

Bár néhány tagállam úgy ítéli meg, hogy a jelenleg érvényben lévő, az uszonyok súlya és a cápafogás teljes élősúlya közötti legfeljebb 5 %-os arány nem tükrözi a valós helyzetet néhány olyan egyedi esetben, amelyre nézve tudományos adatok állnak rendelkezésre, a tagállamok nem közöltek olyan információkat, amelyek arra utalnak, hogy az ágazat számára jelentős nehézséget okoz a jelenleg hatályban lévő jogszabályoknak való megfelelés. Ez egybevág az ellenőrzések eredményeivel is. Arra utaló jel sincs, hogy e rendelet – amennyiben megfelelően hajtják végre és alkalmazzák – kibúvóul szolgálna, jelentős mértékű „törvényes” uszonyleválasztást téve lehetővé az 5 %-os határon belül. Tekintettel az arányos és alkalmazható szabályok szükségességére, úgy tűnik, hogy e rendelet jelenleg nem szorul módosításra. Kétségkívül kívánatos, hogy egyes tagállamok tökéletesebben hajtsák végre a rendelet bizonyos elemeit, különösen ami a különleges halászati engedélyek kiadásának kritériumait vagy a jelentéstételt illeti.

---

5 Az ICCAT által irányított halászatok tevékenységével összefüggésben kifogott cápák védelméről szóló 04/10 ajánlás (megtalálható a http://www.iccat.es internetcímen).

6 A Csendes-óceán keleti részén működő halászatok tevékenységével összefüggésben kifogott cápák védelméről szóló C-50-03 állásfoglalás (megtalálható a http://www.iattc.org internetcímen).

7 Az IOTC által irányított halászatok tevékenységével összefüggésben kifogott cápák védelméről szóló 05-05 állásfoglalás (megtalálható a http://www.iotc.org internetcímen).

8 A NAFO 2005-ös éves ülésén (2005. szeptember 19–23.) elfogadott védelmi és végrehajtási intézkedések. – Lásd: http://www.nafo.int

A Bizottság a jövőben is felügyeli a rendelet alkalmazását a tagállamok éves jelentéseire vagy bármely más fontos információra támaszkodva.

Melléklet
A nemzeti jelentések beérkezése

A 2003. évi jelentések

A 2004. május 1-jei határidőig a Bizottsághoz egyetlen, a rendelet 2003-as végrehajtási időszakára vonatkozó nemzeti jelentés sem érkezett be. Az első emlékeztető levelet 2005. május 19-én küldték meg a 13 érintett tagállamnak (azaz az EU-15-öknek, Ausztria és Luxemburg kivételével). 2004. október 6-án egy második emlékeztetőt küldtek 5 tagállamnak (Franciaországnak, Spanyolországnak, Hollandiának, Svédországnak és Finnországnak). A 2003-ra vonatkozó legutolsó jelentést 2005. március 15-én vette kézhez a Bizottság (Svédországtól, mely tagállam megragadta az alkalmat, hogy a 2003. évi mellett egyúttal a 2004. évi helyzetről is tájékoztassa a Bizottságot). Míg egyes nemzeti jelentéseket, még ha nem is voltak nagyon részletesek, kielégítőnek lehetett minősíteni (különösen az olyan esetekben, mikor nem került sor különleges halászati engedélyek kiadására), más nemzeti jelentések nem tartalmazták az 1185/2003/EK rendelet vonatkozó intézkedései alapján minimálisan szükséges információkat.

A 2004. évi jelentések

2005. május 1-jéig a Bizottság Svédország kivételével egyetlen tagállamtól sem kapta meg a 2004. évre vonatkozó nemzeti jelentést. 2005. május 19-én levelet küldött 19 tagállamnak[9], hogy figyelmeztesse őket arra a kötelezettségükre, miszerint átfogó jelentést kell tenniük, és/vagy hogy szükség esetén bekérje azokat a kiegészítő információkat, amelyek a 2003-as évet illetően hiányoztak. 2005 augusztusának elején egy második figyelmeztetést küldtek 6 tagállamnak (Finnországnak, Hollandiának, Írországnak, Máltának, Olaszországnak és Szlovéniának), amelyek addig az időpontig semmiféle adatot nem szolgáltattak a Bizottság számára a 2004. évre vonatkozóan. A 2004. év tekintetében eredetileg benyújtott információk áttekintése során további levélváltás vált szükségessé annak érdekében, hogy kiegészítő információkat szerezzenek be 12 tagállamtól.

A 2005. szeptember 30-án fennálló helyzet

A 2004-re vonatkozó nemzeti jelentések nem érkeztek be Hollandiából, Írországból, Máltáról, Olaszországból és Szlovéniából.

Ezenkívül a Bizottság választ várt kiegészítő információk iránti kérésére Ciprustól, Észtországtól, Görögországtól, Spanyolországtól, Lettországtól, Portugáliától és az Egyesült Királyságtól.

Az alábbi táblázat részletesen bemutatja a helyzetet valamennyi tagállam vonatkozásában.

---

[9] EU-25-ök, kivéve a tengerparttal nem rendelkező államokat (azaz Ausztriát, Luxemburgot, Szlovákiát, a Cseh Köztársaságot és Magyarországot), valamint Svédországot és Spanyolországot, amelyek időközben továbbították jelentésüket.

Tagállam	A 2003. évi jelentés időpontja*	A 2004. évi jelentés időpontja*	Megjegyzések (2005.9.30-ig)
BE	2004.6.7.	2005.6.9. (2005.8.29.: kiegészítő információk)	A legfontosabb kérdésekre kiterjedő információk rendelkezésre állnak.
CY	/	2005.6.28.	A kiegészítő információk iránti kérés időpontja: 2005.8.16.
DK	2004.9.3.	2005.7.4.	A legfontosabb kérdésekre kiterjedő információk rendelkezésre állnak.
DE	2004.7.22.	2005.6.13. (2005.9.29.: kiegészítő információk)	A szükséges információk általában rendelkezésre állnak – néhány kérdés tekintetében pontosításra van szükség.
EE	/	2005.6.8.	A kiegészítő információk iránti kérés időpontja: 2005.8.16.
EL	2004.6.14.	2005.7.22.	A kiegészítő információk iránti kérés időpontja: 2005.9.8.
ES	2004.11.16.	2005.5.18.	A kiegészítő információk iránti kérés időpontja: 2005.8.16.
FI	2004.11.4.	2005.9.20.	A legfontosabb kérdésekre kiterjedő információk rendelkezésre állnak.
FR	2005.2.2.	2005.7.1.	A legfontosabb kérdésekre kiterjedő információk rendelkezésre állnak.
IE	2004.8.6.		A második emlékeztető küldésének időpontja: 2005.8.4.
IT	2004.7.28.		A második emlékeztető küldésének időpontja: 2005.8.4.
LT	/	2005.6.16. (2005.9.2.: kiegészítő információk)	A legfontosabb kérdésekre kiterjedő információk rendelkezésre állnak.
LV	/	2005.6.6.	A kiegészítő információk iránti kérés időpontja: 2005.8.16.
MT	/		A második emlékeztető küldésének időpontja: 2005.8.4.
NL	2004.10.22.		A második emlékeztető küldésének időpontja: 2005.8.4.
PL	/	2005.6.6. (2005.8.29.: kiegészítő információk)	A legfontosabb kérdésekre kiterjedő információk rendelkezésre állnak.
PT	2004.7.19.	2005.7.18.	A kiegészítő információk iránti kérés időpontja: 2005.9.8.
SE	2005.3.15.	2005.3.15. (2005.7.21.: kiegészítő információk)	A legfontosabb kérdésekre kiterjedő információk rendelkezésre állnak.
SI	/		A második emlékeztető küldésének időpontja: 2005.8.4.
UK	2004.7.30.	2005.5.26.	A kiegészítő információk iránti kérés időpontja: 2005.8.16.

* Ezen időpontok némileg eltérhetnek a jelentések kézhezvételének időpontjától, különösen a jelentések továbbítására alkalmazott eljárástól és a jelentéseknek a Bizottság szolgálataihoz való beérkezésétől függően.

Emlékeztetőül: az alábbi tagállamokat nem érinti az 1185/2003/EK rendelet: Ausztria, Cseh Köztársaság, Luxemburg, Magyarország és Szlovákia.